

<https://imzo.gov.ua/2020/08/20/lyst-imzo-vid-19-08-2020-22-1-10-1646-metodychnirekomendatsii-shchodo-rozvytku-stem-osvity-v-zakladakh-zahal-noi-seredn-oi-tapozashkil-noi-osvity-u-2020-2021-navchal-nomu-rotsi/>.

5. Марченко О. Реалізація steam-підходу до формування креативної компетенції здобувачів освіти у процесі вивчення математики. *Нова педагогічна думка*. № 3. Том 103. 2020. С. 19–26.

6. R. A. Pico. STEAM education K-8 and the role of education professionals: The school counsellors' role in STEAM program design and implementation. Career development across the lifespan: Counseling for community, schools, higher education, and beyond, Information Age Publishing, 2019, pp. 291–312.

Інтеграція медіації в уроки французької мови

Грінченко Олена,

*учитель французької мови комунального закладу
«Харківський ліцей № 112 Харківської міської ради»,
учитель вищої категорії, учитель-методист*

mmetretyakova25@gmail.com

У сучасному полікультурному світі метою навчання іноземних мов стає її використання як універсального інструменту в діалозі культур різних країн. Потреба формування відповідної іншомовної соціокультурної компетентності є актуальною, оскільки йдеться не лише про опанування мови, але й іноземної культури. Саме тому *у сфері освіти України поняття «медіації» як навчальної стратегії розуміння мови й іншомовної культури у процесі як вербального, так і невербального спілкування набуває все більшої популяризації.*

Медіація, або передача інформації через посередника, стає основним напрямом сучасної методики викладання іноземних мов. Нещодавній супровідний том Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти пропонує нову класифікацію мовної діяльності (табл. 1):

Таблиця 1

Діяльність	Прояв на уроці
Рецепція або сприймання мови	Читання текстів, прослуховування аудіо або перегляд відео.
Продуктування мови	В усній або письмовій формі.
Інтеракція (взаємодія)	Поєднання рецепції та продуктування: одна людина говорить, а інша слухає, когнітивно обробляє почуте, а потім відповідає; робота в групах над заповненням пропусків у тексті, обговорення аудіювання, читання та відповідь на електронний лист.
Медіація	Переробка цієї ж інформації, щоб вона стала зрозумілішою іншим: переклад, стимулювання дискусії питаннями, підсумовування тощо.

Для оціночних мовних засобів, спрямованих на вирішення проблем, роль посередника відіграють медіаційні концепції. Це виходить за рамки простого спілкування і вміщує інтерпретацію та пояснення абстрактних ідей або складних

питань. Медіація понять вимагає вищого рівня когнітивного залучення, оскільки люди орієнтуються в заплутаній інформації, розв'язують складні проблеми та представляють їх у зрозумілий спосіб.

На практиці діяльність із медіації можна поділити на три основні групи:

- 1) медіація текстів,
- 2) медіація концептів,
- 3) медіація комунікації.

Медіація тексту передбачає передачу змісту тексту особам, які можуть стикатися з такими бар'єрами, як мовні чи культурні відмінності.

Медіація концептів стосується полегшення доступу до знань та ідей, особливо для людей, яким важко досягти їх самостійно.

Медіація комунікації має на меті покращити взаєморозуміння та сприяти успішній взаємодії між людьми з різним досвідом і поглядами (табл. 2).

Таблиця 2

Типи медіації

Тип медіації	Життєві компетенції	Завдання на уроках
Медіація текстів	Критичне мислення	Робити записи протягом уроку, прочитати текст і виокремити головну ідею або ключові деталі, перефразувати чи перекласти вислови, переказати вивчені на уроці правила чи стратегію.
Медіація концептів (ідей)	Колаборація	Робота в парах чи групах з обговорення проектних завдань, аудіо, відео, текстів, інфографіки, зображень.
Медіація комунікації	Соціальна відповідальність	Самостійне проведення учнями частини уроку, спрощення складних тем.

Les applications en classe.

La compétence de médiation n'est pas une compétence à part, que l'on développerait après les autres. Elle a le même rôle que les autres compétences et doit donc être travaillée dès le début du processus d'apprentissage. Il est toutefois essentiel d'établir une progression en tenant compte du niveau des élèves au même titre que pour les autres compétences. La médiation de texte et la médiation de concept seront par exemple plus faciles à mettre en place en classe et à travailler, contrairement à la médiation de communication qui fait appel à des connaissances interculturelles.

Globalement, introduire la médiation permettra de développer de façon concrète et innovante un plurilinguisme fonctionnel dans les établissements scolaires, mais on pourra également signaler que la médiation participe très souvent à la motivation des apprenants dans la mesure où elle apporte des réponses à des questions qu'ils se posent en mettant en relation LM et LE (langue maternelle et langue étrangère).

Chaque enseignant pourra décider du moment de cette introduction, mais on peut penser que les activités de médiation peuvent plus particulièrement trouver leur place en fin d'unité didactique, pour conforter les apprenants dans les relations qu'ils ont consciemment ou non construites entre langue maternelle et langue française.

Planifier la médiation: étapes clés.

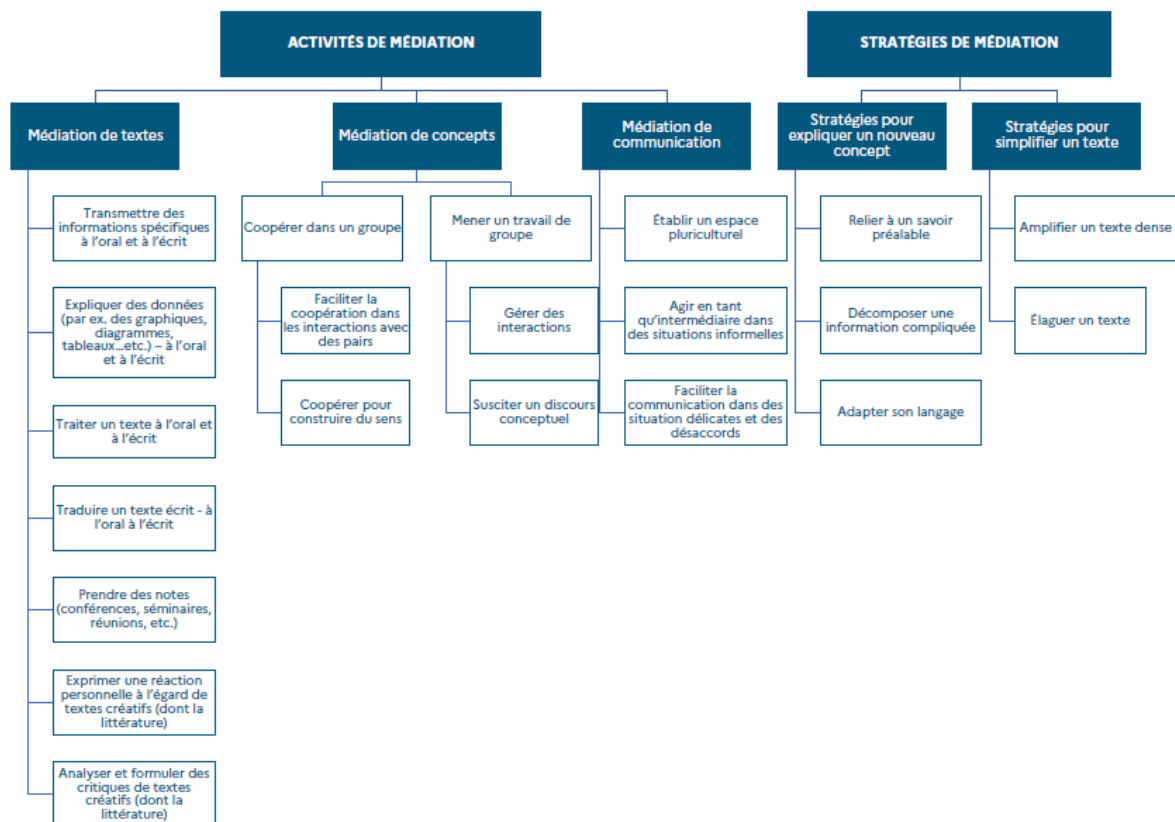
- fixer les buts et les objectifs linguistiques de la tâche de médiation;
- prendre en compte le niveau de compétences des apprenants dans différentes langues, en général, et dans la langue cible, en particulier;

- tenir compte des caractéristiques spécifiques des apprenants (l'âge, les besoins, les intérêts, les langues parlées à la maison, etc.);
- réfléchir à un contexte situationnel possible et décider d'une tâche significative en utilisant les textes sélectionnés;
- décider si la médiation se fera de la langue maternelle vers la langue française ou vice versa.
- choisir si la tâche sera axée sur la médiation orale ou écrite;
- déterminer si les tâches impliquent la lecture ou l'écoute d'un texte en français et d'effectuer la tâche dans la langue maternelle ou vice versa;

Le Volume complémentaire du CECRL, publié en 2018, a précisé et développé la notion de médiation en rappelant que « La médiation combine la réception, la production et l'interaction ».

Cxema 1.

Les activités et les stratégies de médiation dans le Volume Complémentaire

Exemples d'activités de médiation: Niveau A1

Tu es avec ton ami français qui ne comprend pas ukrainien. Il aime beaucoup le tennis et a trouvé cette affiche publicitaire. Il voudrait savoir de quoi il s'agit sur cette affiche. Tu lui expliques en français à partir du document.

Important: il ne s'agit pas de «traduire» le document mais de communiquer en français des informations initialement données en ukrainien.

Puc. 1

Niveau A2

Ta correspondante vient te rendre visite. Avant, elle t'envoie ce message pour te dire ce qu'elle peut manger ou non et ce qu'elle aime. Tu expliques à ta mère, qui doit préparer les repas.

De : pauline@oklm.fr
A : andrei@copain.com
Sujet : Les repas

Bonjour Andrei,
J'arrive la semaine prochaine.
Ce petit message pour te dire plusieurs choses concernant la nourriture :

- Je n'ai pas le droit de manger de poisson
- Je ne supporte pas les produits laitiers (lait, yaourts...)
- Je n'aime pas beaucoup les légumes
- J'adore les desserts
- J'aime bien goûter des plats que je ne connais pas
- Ma mère ne veut pas que je mange trop de hamburgers ou que je boive trop de coca.

Je suis désolée si ça pose des problèmes ☹
A bientôt.
P

Puc. 2

Niveau B1

Ton cousin va partir en France pour la première fois. Explique-lui en ukrainien ce qu'il ne devra pas faire en France.

10 choses à ne jamais faire en France
(sauf si vous voulez énerver les Français)

1. Tutoyer les gens que vous ne connaissez pas
2. Faire la bise à des gens que vous ne connaissez pas très bien
3. Parler fort en public, surtout au téléphone
4. S'asseoir dans un restaurant sans l'accord du serveur
5. Rester à gauche sur les escalators
6. Arriver en avance à une invitation chez quelqu'un
7. Arriver très en retard à un rendez-vous
8. Doubler dans une file d'attente
9. Mettre de l'eau dans son vin
10. Dire du mal de la France...

Respectez ces quelques règles et tout devrait bien se passer

Puc. 3

Niveau B2

Tu es avec des jeunes français mais tu ne comprends pas ces expressions. Un de ces amis t'explique avec des mots que tu connais.

Puc. 4

Évaluer la médiation.

Dans le cadre des activités de médiation, le CECRL et son VC ne nous fournissent pas de tels critères. Ces critères doivent être spécifiques à la tâche: nous devons évaluer le comportement et les produits générés par les tâches conçues pour favoriser le développement de la médiation chez les apprenants.

Grille holistique

Voici un exemple d'échelle holistique d'évaluation pour une tâche de médiation, inspirée du CECR (2020) et des pratiques courantes en évaluation FLE pour le niveau A1-A2.

Tâche: L'apprenant doit expliquer un concept simple, résumer un texte, ou reformuler un message à destination d'un public non-spécialiste.

Таблица 3

Niveau	Descripteurs
Très bon	L'apprenant transmet l'information de façon claire, structurée et adaptée. Il reformule avec aisance, utilise un lexique précis et facilite nettement la compréhension du destinataire.
Bon	L'apprenant transmet l'essentiel de l'information. La structure est correcte, quelques maladresses ou imprécisions lexicales n'entravent pas la compréhension. L'adaptation au public est globalement réussie.
Moyen	L'apprenant transmet une partie de l'information seulement. Le discours est parfois confus ou mal structuré. L'adaptation au public est partielle. Des reformulations sont tentées mais peu efficaces.
Faible	L'information est peu claire ou incomplète. Le discours est désorganisé. Le lexique est inadapté, les reformulations sont absentes ou erronées. La tâche de médiation n'est pas accomplie.

Cette échelle évalue:

- La clarté du discours ou du texte
- La capacité à reformuler / simplifier
- L'adaptation au destinataire
- La structuration de l'information

Échelle analytique

Voici un exemple complet d'échelle analytique pour une tâche de médiation en FLE, basée sur les descripteurs du CECR (2020), particulièrement adaptée pour le niveau B1-B2.

Таблиця 4

Critères	Indicateurs attendus	Barème
Compréhension du contenu source	Capte les idées principales, les détails essentiels, comprend bien le message.	0 = incompréhension totale 1 = compréhension partielle 2 = bonne compréhension 3 = compréhension précise et complète
Reformulation / simplification	Reformule avec ses propres mots, simplifie sans déformer, évite les citations longues.	0 = incompréhension totale 1 = compréhension partielle 2 = bonne compréhension 3 = compréhension précise et complète
Structuration du message	Information transmise de façon logique, avec des connecteurs simples, sans digressions.	0 = message confus 1 = peu structuré 2 = structure globalement claire 3 = structure fluide et cohérente
Adaptation au destinataire	Adapte le niveau de langue, le ton, le vocabulaire au public cible (ex. : un apprenant A2 ou un public non expert).	0 = vocabulaire inadapté 1 = quelques efforts d'adaptation 2 = langage assez adapté 3 = langage clair et bien ciblé
Correction linguistique	Langue correcte, sans erreurs gênantes ; vocabulaire fonctionnel, phrases bien formées.	0 = erreurs nombreuses 1 = erreurs qui gênent parfois la compréhension 2 = erreurs mineures 3 = quasi aucune erreur

Висновки

У контексті невинних глобалізаційних трансформацій, що охоплюють різні сфери суспільного життя, система освіти визнає необхідність адаптації та переосмислення традиційних підходів до навчання іноземних мов. Зокрема, виникає новий вимір, де освіта стає не лише засобом вивчення мов, але й ключем до розуміння іноземних культур. З'являється потреба в ролі посередників, які можуть представляти зв'язок між своєю та іншою культурою, забезпечуючи медіаційну діяльність у письмовій та усній формі.

Dans un monde globalisé et plurilingue où les contacts interculturels font partie de la vie quotidienne, la médiation linguistique représente une activité réelle de tous les membres de la société. Chaque élève peut également se trouver face à une situation qui lui demande de prendre le rôle d'un médiateur pour que la communication réussisse.

Список використаних джерел

- 60 activités de médiation linguistique pour la classe de français. Centre régional francophone pour l'Europe centrale et orientale. URL: <https://parlonsfrancais.francophonie.org/app/uploads/2023/06/ARM-digital-final.pdf>
- Cadre Européen Commun de Référence pour les langues : apprendre, enseigner, évaluer volume complémentaire avec de nouveaux descripteurs. URL: <https://www.coe.int/fr/web/common-european-framework-reference-languages>
- Печенізька С. Медіація як сучасна навчальна стратегія формування в учнів закладів загальної середньої освіти іншомовної соціокультурної компетентності. *Проблеми сучасного підручника*. 2024. Випуск 32. С. 198–208.